

Vergaderjaar 2017–2018

27 879

Versterking van de positie van de consument

Nr. 62

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 januari 2018

We kennen in Nederland waarborgen om zeker te stellen dat edelmetalen voorwerpen het gehalte aan edelmetaal bevatten dat wordt voorgehouden. De Waarborgwet 1986 (hierna: Waarborgwet) regelt dit. Met deze brief informeer ik uw Kamer dat de evaluatie van dit waarborgstelsel in gang is gezet en over het wetsvoorstel ter actualisatie van de Waarborgwet.

In de evaluatie wordt onderzocht in hoeverre de doelstellingen en de inhoud van de Waarborgwet actueel zijn, en zal worden beschreven welke voor- en nadelen andere vormen van marktordening kennen, met als doel te bezien hoe het waarborgstelsel op de lange termijn toekomstbestendig gehouden kan worden. Tegelijkertijd is een wetsvoorstel voorbereid ter actualisatie van de Waarborgwet. Dit voorstel zal naar verwachting in het voorjaar van 2018 bij uw Kamer worden ingediend. Het wetsvoorstel is noodzakelijk om de regelgeving beter aan te laten sluiten op de ontwikkelingen die zich in de markt en op het gebied van waarborgen hebben voorgedaan. Daarnaast moderniseert het wetsvoorstel de regelgeving in wetgevingstechnische zin.

Met de combinatie van deze maatregelen beoog ik de waarborgregelgeving zowel op korte termijn actueel te houden (wetsvoorstel) als op de lange termijn toekomstbestendig (evaluatie).

Het waarborgen van edelmetaal

Het waarborgen van edelmetalen kent een zeer lange historie en is daarmee een van de oudste vormen van consumentenbescherming die we in Nederland kennen. Door de Waarborgwet kunnen consumenten en ondernemers erop vertrouwen dat een voorwerp daadwerkelijk het gehalte goud, zilver of platina bevat dat hen bij verkoop wordt voorgehouden en wordt een eerlijke handel bevorderd. Voor de meeste consumenten is het gehalte aan edelmetalen in een voorwerp, meestal

een sieraad, lastig te beoordelen. Om deze reden verplicht de Waarborgwet dat edelmetalen voorwerpen, die ter verkoop worden aangeboden, zijn voorzien van de door de wet vereiste keurtekens die het gehalte aan edelmetaal weergeven. Deze keurtekens mogen alleen door een aangewezen waarborginstelling worden aangebracht. Gevolg van de waarborgverplichting is bovendien een meer ordelijk en efficiënt economisch verkeer. Ondernemers en consumenten kunnen zien wat het gehalte edelmetaal van een voorwerp is, en hoeven dit – bijvoorbeeld – niet zelf (nogmaals) te controleren. In Nederland zijn ruim 2000 ondernemers (juweliers, edelsmeden en groothandelaren in edelmetaal) die voorwerpen op de markt brengen die eerst moeten worden voorzien van een keurteken.

Evaluatie waarborgstelsel

Concrete aanleiding voor de evaluatie van het waarborgstelsel is signalen uit de markt dat de doelen van de Waarborgwet op andere wijzen mogelijk efficiënter kunnen worden bereikt en sommige verplichtingen uit de wet, zoals het waarborgen van unieke of enkele stukken, onevenredige lasten met zich meebrengen. Ook technische ontwikkelingen, zoals 3D-printing en de toename van online verkoop, maken de vraag relevant of de doelstellingen van de wet nog op een effectieve en efficiënte manier worden bereikt. Denkbaar zijn andere manieren om het waarborgstelsel in te richten. Bijvoorbeeld door een vrijwillig waarborgstelsel of een waarborgstelsel waarbij producenten de producten zelf keuren en garanties geven. Een andere aanleiding is dat het stelsel van waarborgen lange tijd niet meer tegen het licht is gehouden. De laatste grote wijziging van de Waarborgwet vond plaats in 1986 en betrof de privatisering van het stelsel.

Het volledige evaluatietraject bestaat uit drie delen:

1. Het eerste deel is inmiddels afgerond en richtte zich op de beleving van consumenten. Onderzoeksbureau Motivaction vroeg aan consumenten (onder meer) hoe zij aankijken tegen de bescherming die de Waarborgwet biedt, wat zij vinden van het huidige waarborgstelsel en hoe zij andere stelsels waardeerden. De conclusie is dat consumenten het belangrijk vinden dat er een bepaalde vorm van regulering en controle is en dat zij erop kunnen vertrouwen dat wat hen bij de koop van een edelmetaal wordt voorgehouden, ook wordt waargemaakt. Tegelijkertijd speelt bij de daadwerkelijke aankoop zekerheid over het percentage edelmetaal in edelmetalen voorwerpen een ondergeschikte rol. Prijs en gevoel bij edelmetalen voorwerpen zijn belangrijker. Consumenten hechten bovendien niet bijzonder aan de manier waarop zij beschermd worden tegen fraude, als zij maar beschermd worden. Verschillende opties voor een waarborgstelsel worden als acceptabel gezien. Het huidige stelsel wordt daarbij als het meest positief beoordeeld, consumenten beschouwen dit als nuttig en betrouwbaar. Tegelijkertijd vinden consumenten het stelsel ook ingewikkeld en duur: er is zowel sprake van een verplichting vooraf, als controle achteraf. Consumenten hebben tot slot een beperkte bereidheid om zelf (via algemene belastingen) voor bescherming te betalen en zien (logischerwijs) graag dat de verkoper deze kosten draagt.
2. Het tweede deel van de evaluatie bestaat uit een onderzoek naar de effecten van de wijze waarop andere landen hun waarborgstelsel hebben ingericht.
3. Het derde deel van de evaluatie richt zich op de beleving van ondernemers en andere betrokkenen. Hen zal gevraagd worden hoe zij aankijken tegen de bescherming die het stelsel van waarborgen biedt, de effecten op een efficiënt en ordelijk economisch verkeer en

hoe zij andere waarborgstelsels waarderen. Een onderzoeksbureau heeft inmiddels deze opdracht gegund gekregen.

Op basis van de evaluatie kan de balans worden opgemaakt. In de tweede helft van 2018 wil ik uw Kamer informeren over de onderzoeksrapporten en over de mogelijke acties die naar aanleiding van de evaluatie zullen worden voorbereid, zodat het stelsel van waarborgen voor de lange termijn toekomstbestendig is.

Actualisatie wetgeving

Omdat voor de korte termijn actualisatie van de wetgeving nodig is, heb ik gewerkt aan een wetsvoorstel ter actualisatie van de Waarborgwet. Het wetsvoorstel heeft tot doel de wet weer beter te laten aansluiten bij de tijd, gelet op allerlei ontwikkelingen die zich in de markt en ten aanzien van de waarborgpraktijk hebben voorgedaan. De Waarborgwet wordt daarnaast in wetgevingstechnische zin gemoderniseerd. Het gaat om wijzigingen die ongeacht de evaluatie van het waarborgstelsel op korte termijn kunnen en moeten worden doorgevoerd. Dit betreft voorstellen zoals een expliciete regeling over het uitbesteden van activiteiten door waarborginstellingen, het gebruik van nieuwe technieken om keurtekens aan te brengen en een regeling over het gebruik van steekproeven bij een gehalteproef. Tevens wijzigt het voorstel de tariefstructuur (maximumtarieven in plaats van vaste tarieven), stelt het accreditatie voor waarborginstellingen verplicht en introduceert het de last onder dwangsom als handhavingsbevoegdheid jegens ondernemers. Tijdens de internetconsultatie hebben betrokkenen overwegend positief op de voorgestelde wijzigingen gereageerd. Het wetsvoorstel zal naar verwachting begin 2018 bij uw Kamer worden ingediend.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
M.C.G. Keijzer